

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Pääomaliikkeiden verottaminen" (omaaloitteinen lausunto)

(2011/C 44/14)

Esittelijä: **Lars NYBERG**

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 18. helmikuuta 2010 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla laatia oma-aloitteisen lausunnon aiheesta

Pääomaliikkeiden verottaminen.

Asian valmistelusta vastannut "talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus" -erityisjaosto antoi lausuntonsa 23. kesäkuuta 2010.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 14.–15. heinäkuuta 2010 pitämässään 464. täysistunnossa (heinäkuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 121 ääntä puolesta ja 55 vastaan 7:n pidättyessä äänestämästä.

1. Tiivistelmä ja päätelmät

1.1 Vuonna 1990 kaikkien rahoitustapahtumien kokonaisarvo oli 15 kertaa maailman BKT, ja vuonna 2007 se oli jo 70 kertaa maailman BKT.⁽¹⁾ Avistakauppojen kokonaisarvo suhteessa BKT:hen ei ole muuttunut juuri ollenkaan, mikä tarkoittaa, että rahoitustapahtumien määrän nelinkertaistumisen taustalla ovat johdannaiset ja pääosin korkojohdannaiset. Johdannaiskauppa supistui vuoden 2008 jälkipuoliskolla mutta kääntyi taas nousuun vuoden 2009 alkupuoliskolla. Rahoitusalan toiminta ei näytä muuttuneen merkittävästi.

1.2 Rahoitusalan päätehtävänä on tukea reaali taloutta. Yhdysvalloissa rahoitusalan osuus vuonna 2007 oli 40 prosenttia kaikista yritysten voitoista, kun sen osuus BKT:stä oli vain 7 prosenttia. Lisäksi markkinat ovat keskittyneet tiettyihin paikkoihin, etenkin Lontoon ja New Yorkiin, sekä muutamiin harvoihin erittäin suuriin rahoituslaitoksiin. Valtavia rahamääriä on ohjattu tälle alalle rahoituslaitosten pelastamiseksi romahtamiselta, mikä on johtanut ennennäkemättömiin julkisen talouden alijäämiin.

1.3 Transaktioverolla voitaisiin vähentää hyvin lyhyen aikavälin rahoitustoimia, jotka ovat usein myös riskialttiita, ja vaikuttaa näin merkittävästi rahoituslaitosten toimintaan.

1.4 ETSK hyväksyi periaatteessa transaktioveron ajatuksen de Larosièren asiantuntijaryhmän raportista antamassaan lausunnossa:⁽²⁾ "ETSK katsoo, että on siirryttävä lyhyen tähtäimen tarkastelusta pitkän tähtäimen näkemykseen, jossa palkkiot eivät perustu keinotteluun. Samassa hengessä ETSK kannattaa ajatusta pääomaliikkeiden verottamisesta." Käsillä olevassa lausunnossa ETSK haluaa osallistua kyseisestä verosta parhaillaan käytäviin keskusteluihin sekä käsitellä veron tavoitteita ja vaikutuksia.

1.5 Ajatuksen arvopaperikaupan verottamisesta (*securities transaction tax*) esitti alun perin J. M. Keynes vuonna 1936. Hänen tavoitteenaan oli vähentää epävakautta aiheuttavaa arvopaperikeinottelua sekä lujittaa osakkeiden hintoja pitkällä aikavälillä sääteleviä tekijöitä. James Tobin jatkoi tämän ajatuksen

kehittämistä 1970-luvulla. Hänen tavoitteenaan oli hillitä rahoitusmarkkinoiden vauhtia ja sovittaa sitä reaali talouteen kansainvälisiä valuuttojen avistakauppoja koskevalla verolla. Veron tavoite oli sama kuin yksi parhaillaan käsiteltävistä tavoitteista eli lyhyen aikavälin rahoitustoimien vähentäminen.

1.6 Tobin ehdotti verotulojen ohjaamista Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF:lle) tai Maailmanpankille, mutta veroista saatavat tulot eivät olleet hänen päätavoitteensa. Sen sijaan hän oli sitä mieltä, että mitä paremmin verolla onnistutaan saavuttamaan hänen kehittämänsä ajatuksen taustalla olleet tavoitteet, sitä vähemmän sillä saadaan tuloja.

1.7 Ajatus tällaisesta verosta on jälleen kerran tullut esille vuoden 2008 finanssikriisin myötä. Nyt sitä olisi määrä soveltaa kaikkiin rahoituslaitosten välisiin rahoitustoimiin.

1.8 ETSK:n mukaan transaktioveron ensisijaisena tavoitteena tulisi olla rahoitusalan toiminnan muuttaminen vähentämällä keinottelua lyhyen tähtäimen rahoitustoimilla. Tällä tavalla rahoitusalan toimintaa säätelisi markkinoiden hintamekanismi. Alain Turnerin (Yhdistyneen kuningaskunnan rahoituspalveluvirasto) mukaan osa näistä rahoitustoimista ei ole edes millään tavalla hyödyksi yhteiskunnalle. Transaktioveron päämäärä voitaisiin saavuttaa, koska vero kohdistuu ankarimmin yleisimpiin rahoitustoimiin.

1.9 Jos transaktiovero vähentää lyhyen tähtäimen arvopaperi- ja johdannaiskauppaa, se vähentää myös rahoitusalan voittoja, mikä saattaisi johtaa palkkioiden vähenemiseen mutta myös verotulojen pienenemiseen. Tämä ei kuitenkaan vaikuta perinteiseen pankkitoimintaan, joka perustuu luottojen antamiseen yrityksille ja kotitalouksille, jota rahoitetaan talletuksilla ja jonka voitot tulevat korkojen välisestä erosta. Tällaisesta pankkitoiminnasta voisi jälleen tulla rahoitusalan tärkein osa-alue, jossa talletuksia käytetään parhaalla mahdollisella tavalla investointeihin. Vaikka vuonna 2010 ilmenee uusia talousvaikeuksia ja IMF ja EU etsivät uusia keinoja tulevien finanssikriisien rahoittamiseen, emme silti saa sulkea ovea tältä mahdollisuudelta saada

⁽¹⁾ Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) antamien tietojen mukaan.

⁽²⁾ De Larosièren asiantuntijaryhmän raportti – EUVL C 318, 23.12.2009, s. 57.

aikaan parannuksia rahoitusosalalla ja päästä eroon lyhyen tähtäimen voitontavoittelusta.

1.10 Toinen transaktioveron tavoite on kartuttaa julkisia varoja. Tätä uutta tulonlähdetä voitaisiin käyttää taloudellisen kehityksen tukemiseen tai ilmastopolitiikan rahoittamiseen kehityksessa taikka julkisen talouden paineiden keventämiseen. Viimeksi mainittu seikka antaa myös olettaa, että rahoitusala maksaisi takaisin saamiaan julkisia tukia. Pitkällä aikavälillä nämä verotulot merkitsisivät julkisten tulojen uutta lähdetä.

1.11 Transaktiovero olisi progressiivinen, koska rahalaitosten asiakkaat samoin kuin rahoituslaitokset itse tehdessään kauppaa omaan lukuunsa edustavat yhteiskunnan hyvätuloisimpia osia. Yleinen näkemys on myös, ettei rahoitusala hoida riittävässä määrin osuuttaan veronmaksussa.

1.12 Transaktioveron pitäisi olla mahdollisimman kattava ja sitä pitäisi soveltaa sekä kansallisilla että kansainvälisillä markkinoilla. ETSK suosittelee maailmanlaajuisen transaktioveron veroprosentiksi vain 0,05:tä prosenttia. Eurooppalaisessa järjestelmässä matalampi verokanta olisi suositeltava, jotta voitaisiin varmistaa, ettei vero johda rahoitusmarkkinoiden toiminnan vääristymiseen.

1.13 Verojen käyttöönotto vähentää aina varallisuuden arvoa, mutta vaikuttaako se kaupankäyntipaikkaan, jos ei oteta käyttöön maailmanlaajuisia veroa? Eräissä tutkimuksissa on tullut esille, että Yhdistyneen kuningaskunnan nykyinen leimavero on vähentänyt liikevaihtoa 20 prosenttia, mutta ei juurikaan ole karkottanut yritystoimintaa Lontoosta.

1.14 Tämän veron käyttöönotto ei käytännössä aiheuttaisi hallinnollisia, teknisiä eikä taloudellisia kustannuksia, koska nämä rahoitustoimet ovat jo nyt tietokonepohjaisia. OTC-kaupalle (muilla kuin pörssiosakkeilla käytävälle kaupalle) ei kuitenkaan ole vielä tietokonepohjaisia markkinoita, mutta asia on valmisteilla EU:n lainsäädäntötyössä. Se, että kaikki rahoitustoimet, myös OTC-kauppa, on saatava säänneltyjen markkinoiden piiriin, osoittaa, että sääntely ja transaktioveron kaltaiset verot eivät ole toistensa vaihtoehtoja vaan täydentävät toisiaan.

1.15 Transaktioverosta saadaan kaksinkertainen hyöty, kun rahoitusosalalla aletaan entistä enemmän uskoa pitkän aikavälin periaatteisiin ja samalla julkiset tulot kasvavat. On kuitenkin myös selvää, että veron suurenemisen myötä myös vaikutus lyhyen aikavälin rahoitustoimiin kasvaa, mikä puolestaan johtaa tulojen vähenemiseen. Niinpä verokannan on oltava sellainen,

että sillä turvataan tasapaino transaktioveron tavoitteiden eli rahoitusalan toiminnan muuttamisen ja verotulojen välillä.

1.16 Jos veroa sovellettaisiin vain Euroopassa, verotulot olisivat noin 1,5 prosenttia BKT:stä ja valtaosa niistä kertyisi Yhdistyneen kuningaskunnan rahoitusmarkkinoilta. Jos sitä sovellettaisiin koko maailmassa, verotulot olisivat noin 1,2 prosenttia maailman BKT:stä. Euroopan ja Yhdysvaltojen osalta tulokset ovat jokseenkin samat.

1.17 Torontossa 26.–27. kesäkuuta 2010 kokoontunut G20-ryhmä ei ehdottanutkaan maailmanlaajuisia transaktioveroa. ETSK katsoo, että eurooppalainen järjestelmä tulisi vielä säilyttää rahoitusalan uudistusten asialistalla.

2. Taustaa

2.1 Lehman Brothersin ⁽³⁾ konkurssin jälkeen vuonna 2008 dramaattisesti puhjennelle finanssikriisille on löydetty monia syitä. Niitä ovat muun muassa mataliin korkoihin perustunut halpa raha, suuririskisten arvopapereiden levittäminen arvopaperistamisen kautta, sääntelyn ja valvonnan pettäminen, taloudellisten resurssien saaminen keinotteluun, mikä on johtunut tulojen siirtymisestä työstä pääomaan, sekä rahoitusmarkkinoiden maailmanlaajuinen luonne.

2.2 Rahoitusala on kasvanut uskomattomiin mittasuhteisiin suhteessa BKT:hen. Vuonna 1990 rahoitustapahtumien arvo oli yhteensä noin 15 kertaa maailman BKT. Vuoden 2008 kriisiin alkaessa arvo oli jo 70 kertaa maailman BKT. ⁽⁴⁾ Avistakauppojen arvon osuus maailman BKT:stä on melkein sama kuin vuonna 1990, joten rahoitustoimien arvon nelinkertaistumisen taustalla ovat pääosin johdannaiset. Suurin osa niistä kuuluu OTC-kaupan piiriin. Ne siis ovat asiakkaiden ja rahoituslaitoksen välisiä suoria sopimuksia, joista valtaosa liittyy korkojohdannaisiin. ⁽⁵⁾ Jopa pitkän aikavälin rahoitustoimet, kuten kiinneobligatiot, ovat ajautuneet lyhyen aikavälin markkinoille, koska niiden omistajat vaihtuvat usein. Uusiin rahoitustoimiin voi yhtä hyvin olla syynä riskeiltä suojautuminen kuin keinottelu.

2.2.1 Johdannaismarkkinoiden kehitys on talousjärjestelmän uusi osatekijä, joka ei ole aina sidoksissa reaalityouteen samalla lailla kuin perinteinen pääoma. Johdannaisia on monenlaisia, kuten optioita, futuureja, termiinejä ja vaihtosopimuksia (*swap*). Ne voivat perustua esimerkiksi erilaisiin hyödykkeisiin, valuuttaan, korkoihin, mutta myös puhtaasti uhkapeliin.

⁽³⁾ Kansainvälinen rahoituspalveluyritys.

⁽⁴⁾ Stephan Schulmeister, *A General Financial Transaction Tax*, WIFO Working Papers 344/2009.

⁽⁵⁾ Kansainvälinen järjestelypankki (BIS): teoksessa: Darvas, von Weizsäcker, *Financial Transaction Tax: Small is Beautiful*, 2010.

2.2.2 Tilastoista näkyy johdannaiskaupan väheneminen vuoden 2008 jälkipuoliskolla. Se ei kuitenkaan ollut kovin jyrkkää, ja se pysähtyi kolmen vuoden takaiselle tasolle. Lisäksi kauppohen määrä kääntyi jälleen nousuun vuoden 2009 alkupuoliskolla. ⁽⁶⁾ Nämä muutokset koskivat taas kerran lähinnä korkojohdannaisia. Tästä voidaan päätellä, että rahoitusalan toiminta ei juuri ole muuttunut. Toisaalta markkinoilta on kadonnut lähes kokonaan arvopaperistaminen, joka oli tärkein finanssikriisin aiheuttaja. ⁽⁷⁾

2.2.3 Vuonna 2007, vähän ennen kriisin alkamista, rahoitusalan osuus Yhdysvalloissa oli 40 prosenttia kaikista yritysten voitoista, kun sen osuus BKT:stä oli vain 7 prosenttia. ⁽⁸⁾ Kun rahoitusala saa 40 prosenttia kaikista yritysten voitoista, se ei enää noudata rahoituksen välittäjän tehtäväänsä. Tässä mielessä rahoitusalan oligopolistisuus erässä maissa ei ole hyväksi sen tehtävälle reaalityalouden rahoittajana.

2.2.4 Lisäksi markkinat ovat keskittyneet tiettyihin paikkoihin, etenkin Lontoon ja New Yorkiin, sekä muutama hyvin suureen rahoituslaitokseen. Rahoituslaitosten kokoon perustuu sanonta *"too big to fail"* (liian suuri joutuakseen vararikoon). Monien hallitusten onkin ollut pakko pelastaa joitain pankkeja estääkseen rahoitusalan romahtamisen. Alalle on ohjattu valtavia rahamääriä, mikä on johtanut ennennäkemättömiin julkisen talouden alijäämiin.

2.3 De Larosièren asiantuntijaryhmän raportissa esitettiin monia ehdotuksia siitä, miten rahoitusjärjestelmää muuttamalla voitaisiin ehkäistä rahoituskriisien syntymistä tulevaisuudessa. ⁽⁹⁾ Pian tämän jälkeen komissio esitti neljä ehdotusta, jotka koskivat rahoitusalan makro- ja mikrotason valvonnan säännöksiä ⁽¹⁰⁾, sekä useita ehdotuksia, jotka koskivat rahoitusalan sääntöjen muuttamista ⁽¹¹⁾. Samanaikaisesti myös Yhdysvalloissa käydään kiivaita keskusteluja asiasta.

2.3.1 Uutta lainsäädäntöä koskevissa ehdotuksissa on keskitytty pääasiassa valvontaan ja tiettyjen rahoituslaitosten sääntelyyn. Niillä on määrä korvata osa rahoitusalan itsesääntelyä. Vain pieni osa ehdotuksista tähtää rahoitusalan toiminnan muuttamiseen. Ehdotuksia rahoitusalan välineiden sääntelystä

ei ole esitetty, vaikka osa finanssikriisin todellisista syistä löytyy juuri näistä välineistä.

2.4 Virallisia EU:n ehdotuksia ei ole esitetty myöskään transaktioverosta, vaikka siitä käytävä yleinen keskustelu on tiivistynyt viime vuosina. Tällaisella verolla voisi ETSK:n mukaan olla ratkaiseva vaikutus rahoituslaitosten toimintaan ja rahoitusalan välineisiin. Tuloksiin voitaisiin päästä luopumalla osasta tällä hetkellä hallitsevassa asemassa olevia lyhyen aikavälin rahoitustoimia.

2.4.1 Pittsburghissa syyskuussa 2009 pitämässään kokouksessa G20-maiden johtajat pyysivät IMF:ää valmistelemaan kesäkuussa 2010 pidettävää seuraavaa kokousta varten raportin eri vaihtoehtoista, joita maat ovat ottaneet käyttöön tai joiden käyttöönottoa ne harkitsevat velvoittaakseen rahoitusalan osallistumaan oikeudenmukaisesti ja merkittävästi pankkijärjestelmän korjaamiseksi toteutetuista valtion toimista aiheutuneiden rasitteiden maksamiseen. Huhtikuussa 2010 esitellyssä IMF:n alustavassa raportissa painopiste oli tulevien finanssikriisien torjumiseksi tehtävissä toimenpiteissä. Siinä ehdotettiin etupäässä rahoitusvakaussuunnitelmaa yhdessä ratkaisumallin kanssa. ETSK ei tässä lausunnossa kommentoi erityisesti edellä mainittuja ehdotuksia. Sen sijaan se tyytyy käsittelemään lyhyesti keskustelua, jota IMF on käynyt transaktioverosta nykyisen kriisin puitteissa.

2.4.2 De Larosièren asiantuntijaryhmän raportista antamassaan lausunnossa ETSK hyväksyi periaatteessa transaktioveron ajatuksen: "ETSK katsoo, että on siirryttävä lyhyen tähtäimen tarkastelusta pitkän tähtäimen näkemykseen, jossa palkkiot eivät perustu keinotteluun. Samassa hengessä ETSK kannattaa ajatusta pääomaliikkeiden verottamisesta". Käsillä olevassa lausunnossa ETSK haluaa osallistua parhaillaan käytäviin keskusteluihin sekä käsitellä veron tavoitteita ja vaikutuksia.

3. Johdanto

3.1 Ajatuksen arvopaperikaupan verottamisesta (*securities transaction tax*, STT) esitti alun perin J. M. Keynes vuonna 1936. Hänen tavoitteenaan oli vähentää epävakautta aiheuttavaa arvopaperikeinottelua ja lujittaa osakkeiden hintoja pitkällä aikavälillä sääteleviä tekijöitä.

3.2 James Tobin ehdotti 1970-luvulla valuuttakaupan verottamista (*currencies transaction tax*, CTT) epävakautta aiheuttavan valuuttakeinottelun vähentämiseksi. Veroa kutsutaan Tobinin veroksi. Pääoman vapaan liikkuvuuden myötä myös valuutoilla keinottelu oli helpottunut. Tobinin tavoitteena oli hillitä rahoitusmarkkinoiden vauhtia ja sovittaa sitä reaalityalouteen sekä lujittaa rahapolitiikan roolia. Veroa oli tarkoitus soveltaa valuuttojen avistakauppoihin, ja veroprosentin oli tarkoitus olla 0,5. Vaikka sen ei pitänyt koskea kaikkia rahoitustoimia (avistakauppojen osuus on nykyään alle 10 prosenttia maailman rahoitus-toimista), sen tavoite oli sama kuin yksi parhaillaan käsiteltävistä tavoitteista eli lyhyen aikavälin rahoitustoimien vähentäminen.

⁽⁶⁾ Mt. – alaviite 5.

⁽⁷⁾ H.W. Sinn EEAG:n 23.2.2010 Brysselissä pitämässä vuoden 2010 talousraportin esittelytilaisuudessa.

⁽⁸⁾ Helene Schubert, Itävallan keskuspankki.

⁽⁹⁾ De Larosièren asiantuntijaryhmän raportti – EUVL C 318, 23.12.2009, s. 57.

⁽¹⁰⁾ Makro- ja mikrotason vakauden valvonta – EUVL C 277, 17.11.2009, s. 117.

⁽¹¹⁾ Luottoluokituslaitokset – EUVL C 277, 17.11.2009, s. 117. Arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettava esite ja säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopapereiden liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistaminen – EUVL C.

3.2.1 Tobin ehdotti verotulojen ohjaamista Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF:lle) tai Maailmanpankille, mutta veroista saatavat tulot eivät olleet hänen päätavoitteensa. Sen sijaan hän oli sitä mieltä, että mitä paremmin verolla onnistutaan saavuttamaan hänen kehittämänsä ajatuksen taustalla olleet tavoitteet, sitä vähemmän sillä saadaan tuloja. ⁽¹²⁾

3.3 Ajatus tällaisesta verosta tuli jälleen kerran esille vuoden 2008 finanssikriisin aikana, ja nyt veroa on määrä soveltaa valuuttakauppojen ohella myös kaikkiin muihin rahoitustoimiin. On todettava, että se ei näin laajanakaan kata rahoitustoimia, joissa on osallisina kotitalouksia ja yrityksiä. Veron on määrä koskea vain rahoituslaitosten välisiä toimia. Transaktioveron kannattajiin kuuluu muun muassa erilaisia kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ja taloustieteilijöitä sekä rahoitusalan asiantuntijoita, kuten Yhdistyneen kuningaskunnan rahoituspalveluviraston johtaja Alain Turner. Myös Eurooppa-neuvosto kannatti tällaista veroa 17. kesäkuuta 2010 pidettyä G20-ryhmän kokousta varten tekemissään ehdotuksissa ⁽¹³⁾. Transaktioveron käyttöönottoa vastustavat muun muassa Kansainvälinen valuuttarahasto IMF, Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD ja Maailmanpankki.

3.4 Mitkä sitten ovat tällaisen veron tärkeimmät tavoitteet? Mistä veroa pitäisi kantaa? Kuinka suuri sen pitäisi olla? Voidaanko se ottaa käyttöön vain yhdessä valtiossa vai onko se otettava käyttöön koko EU:ssa tai koko maailmassa? Mitä tuloksia siitä voidaan odottaa? Käsittelemme näitä kysymyksiä ja esitämme joitakin lukuja, jotka perustuvat Itävallan taloustutkimusinstituutin (WIFO) ⁽¹⁴⁾ sekä talouden ja politiikan tutkimuskeskuksen (CEPR) ja Massachusettsin yliopiston (Amherst) talouspoliittisen tutkimuskeskuksen (PERI) ⁽¹⁵⁾ tekemiin tutkimuksiin.

3.5 Keynesin ja Tobinin näkemysten mukaan rahoitusalan toimintaan voidaan vaikuttaa transaktioveron lyhyen aikavälin rahoitustoimiin kohdistuvien vaikutusten kautta. Kun otetaan huomioon lyhytaikaisen kaupan suuri määrä, transaktiovero nostaa lyhyen aikavälin rahoitustoimien kustannuksia suhteessa pitkän aikavälin rahoitustoimiin. Hallitukset voivat suhteellisten kustannusten muuttumisen ja markkinoiden hintamekanismin avulla ohjata näin rahoitusalaan uskomaan entistä enemmän reaalityökalouden pitkän aikavälin periaatteisiin.

4. Tavoitteet

4.1 Rahoitusmarkkinoiden huolellinen tarkastelu paljastaa, että niiden kasvu muodostuu pääasiassa lyhyen aikavälin rahoitustoimista, joihin liittyy usein keinottelua tai riskeiltä suojautumista. Monet näistä rahoitustoimet ovat liian suuria suhteessa

reaalityökalouteen. Koska lyhyen aikavälin vaihtelut johtavat usein pitkän aikavälin vaihteluihin varallisuushinnoissa, ne eivät välttämättä vastaa reaalityökalouden kehitystä. ⁽¹⁶⁾ Alain Turnerin mukaan osa näistä rahoitustoimista ei ole edes millään tavalla hyödyksi yhteiskunnalle.

4.1.1 Transaktioveron ensisijaisena tavoitteena olisikin ETSK:n mukaan oltava rahoitusalan toiminnan muuttaminen vähentämällä keinottelua lyhyen tähtäimen rahoitustoimilla. Valtiosa rahoitusalan toiminnan kasvusta on muodostunut 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana lyhyen tähtäimen rahoitustoimista. Rahoitusalan on jälleen otettava pysyvästi vastuuta reaalityökaloudesta.

4.1.2 IMF mainitsee raportissaan transaktioveron vaikutukset rahoitusalan toimintaan, mutta negatiivisessa mielessä. IMF mainitsee negatiivisena puolena esimerkiksi sen, ettei vero voi olla tulevan ratkaisumallin rahoituskeinona, mikä ei kuitenkaan ole koskaan ollut transaktioveron tavoitteena. Toinen perustelu veroa vastaan on se, että on parempi verottaa suoraan niitä rahoitustoimia, joita pyritään vähentämään. Juuri tämä on kuitenkin tuloksena transaktioverosta, koska se kohdistuu ankarimmin lyhyen tähtäimen rahoitustoimiin.

4.1.3 Lyhyen tähtäimen kaupankäynnin väheneminen myös vähentää sen osuutta rahoituslaitosten toiminnasta. Tämä tarkoittaa, että muu toiminta, kuten tallettajien ja luotonantajien välinen välitystoiminta, saa entistä suuremman osuuden. Rahoitusala ei sinänsä ole päämäärä, vaan keino saavuttaa muita tavoitteita talouden alalla. Tehokkaasti toimiva rahoitusala käyttää talletuksia parhaalla mahdollisella tavalla investoimalla reaalityökalouteen.

4.1.4 Perinteinen liikepankkitoiminta perustuu luotonantoon yrityksille ja kotitalouksille, ja sen voitot tulevat korkojen välisistä eroista. Pankit tukevat asiakkaitaan myös auttamalla niitä keräämään rahaa pääomamarkkinoilta, rajaamalla ja kattamalla kansainväliseen liiketoimintaan liittyviä valuutta- ja hyödykeriskejä sekä suojaamalla maataloushyödykefutuureita. Tarjotessaan näitä palveluita pankit pienentävät omia riskejään muiden pankkien kanssa harjoittamiensa, tavallisesti reaalityökalosten transaktioiden avulla. Asiakkaiden palveleminen saattaa edellyttää lukuisia erittäin lyhytaikaisia transaktioita. Pankit saavat lisäksi voitoja omaan lukuun käytävästä arvopaperi- ja johdannaiskaupasta. Tätä toimintaa ei pitäisi kokonaan kitkeä rahoitusmarkkinoilta, koska se on osa pankkien välistä kauppaa maksuvalmiuden varmistamiseksi. Jos transaktiovero kuitenkin vähentää lyhyen tähtäimen arvopaperi- ja johdannaiskauppaa huomattavasti, se vähentää myös rahoitusalan tuottoja, mikä todennäköisesti johtaa palkkioiden vähenemiseen ja voitosta maksettavien verojen tuoton pienenemiseen. Perinteiseen pankkitoimintaan tämä ei vaikuttane merkittävästi. Rahoituslaitosten tuotot tulevat vähenemään ja perustumaan suurimmaksi osaksi perinteiseen pankkitoimintaan.

⁽¹²⁾ Tobin, James: *A Proposal for International Monetary Reform*, 1978.

⁽¹³⁾ 17. kesäkuuta 2010 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät: "EU:n olisi johdettava pyrkimyksiä määrittellä maailmanlaajuinen lähestymistapa rahoituslaitoksilta perittävistä maksuista ja veroista koskevien järjestelmien käyttöönottoon, jotta voidaan säilyttää toimintaedellytykset koko maailmassa tasapuolisina, ja se puolustaa voimakkaasti tätä kantaa G20-kumppaneidensa kanssa. Tässä yhteydessä olisi tarkasteltava ja kehitettävä edelleen pääomasiirtojen kansainvälisen transaktiomaksun käyttöönottoa."

⁽¹⁴⁾ Stephan Schulmeister, *A General Financial Transaction Tax*, WIFO Working papers 344/2009.

⁽¹⁵⁾ Baker, Pollin, McArthur, Sherman, *The Potential Revenue from Financial Transactions Taxes*, CEPR/PERI, joulukuuta 2009.

⁽¹⁶⁾ Mt. – ks. alaviite 14.

4.1.5 Alan kirjallisuudessa ei tosin olla yksimielisiä tästä asiasta, mutta yhtenä vaikutuksena voisi vielä olla varallisuushintojen epävakauden väheneminen. Keinottelun väheneminen saattaa johtaa varallisuushintojen vakauden paranemiseen. Yhden vaihtoehtoisen näkemyksen mukaan satunnainen kaupankäynti voi olla erittäin epävakaata ja sattumanvaraista ilman että tämä heikentäisi volyymejä.

4.1.6 Yhteenvedona transaktioveron mahdollisista vaikutuksista eri rahoituslaitosten käyttäytymiseen ETSK haluaa korostaa, että vero saattaa vähentää kaupankäynnin suurta määrää. Vaikka vuonna 2010 ilmenee uusia talousvaikeuksia ja IMF ja EU etsivät uusia keinoja tulevien finanssikriisien rahoittamiseen, emme silti saa sulkea ovea tältä mahdollisuudelta saada aikaan parannuksia rahoitusosalalla.

4.2 Toinen transaktioveron päätavoite on kartuttaa julkisia varoja. Transaktioverosta voitaisiin saada huomattavia tuloja. Keskusteluissa siitä, mihin tätä uutta tulonlähdetä olisi käytettävä, on tuotu esille muun muassa talouden kehityksen tukeminen tai ilmastopolitiikan rahoittaminen kehitysmaissa taikka finanssikriisin luomien julkisen talouden paineiden keventäminen. EU:ssa viime aikoina käytyjen poliittisten keskustelujen perusteella veroa tullaan todennäköisesti käyttämään julkisen talouden tulonlähteenä.

4.2.1 Rahoituslaitoksille myönnetyn taloudellisen tuen määrä on komission mukaan 30 prosenttia EU:n BKT:stä. Ilman vakuuksia osuus on 13 prosenttia. Yhdistyneessä kuningaskunnassa osuus on kaksinkertainen. Kun tarkastellaan julkista rahoitusta, joka on tarvittu rahoitusalan pelastamiseksi kriisin kourista, on otettava huomioon, että näistä tuista puolet on jäänyt kokonaan käyttämättä ja suuri osa käytetyistä tuista maksetaan lopulta takaisin. Edellä mainittu 13 prosentin osuus on käytetty pääomasijoituksiin (pankkien omien varojen lisäämiseen), varojen ostoon ja suoraan tukeen. Suurta osaa vakuuksista ei ilmeisesti ole käytetty lainkaan.

4.2.2 Transaktioverosta saatavia tuloja voitaisiin aluksi käyttää jäljelle jäävien menojen kattamiseen. Transaktioveron tuotaisi todennäköisesti eniten tuloja juuri siellä, missä julkisia varoja on tarvittu eniten pankkien pelastamiseksi, mikä johtuu rahoitusmarkkinoiden keskittymisestä. Julkisten menojen kokonaismäärä on kuitenkin ollut paljon edellä mainittua suurempi, kun otetaan huomioon muun muassa myös saamatta jääneet sosiaaliturvamaksut, automaattisista vakauttajista aiheutuneet kustannukset ja julkisten lainojen korkojen nousu. Jopa IMF toteaa, että koska rahoituskriisi on tullut kalliiksi valtiolle, taloudelle ja yhteiskunnalle, rahoitusalan olisi osallistuttava julkisten tulojen kartuttamiseen vielä senkin lisäksi, että se vastaa suorasta tuesta valtiolle aiheutuneista menoista. ⁽¹⁷⁾

⁽¹⁷⁾ IMF, "A fair and substantial contribution by the financial sector". G20-ryhmälle laadittu väliraportti.

4.2.3 Tulevaisuudessa transaktiovero olisi kuitenkin katsottava uudeksi yleiseksi tulolähteeksi julkiselle taloudelle. Rahoitusalan verojen korottaminen vaikuttaa erityisen perustellulta, kun otetaan huomioon rahoitusalan suuret tuotot ja se, että rahoituspalveluiden arvonlisäverovapauden vuoksi pankkipalveluiden käyttäjät maksavat kyseisistä palveluista vähemmän veroja kuin useimmista muista palveluista.

4.2.4 OECD:n tekemän tutkimuksen mukaan Yhdysvaltojen osuus kaikkien OECD-maiden julkisen talouden alijäämästä on vuonna 2011 lähes puolet. Arvioiden mukaan talousarvion alijäämä euroalueella on samana vuonna noin 6 prosenttia BKT:stä. Unionin todellisina haasteina eivät ole ainoastaan Kreikan kaltaiset euroalueen valtiot vaan myös Yhdistynyt kuningaskunta, jonka alijäämän osuuden arvioidaan olevan noin 12 prosenttia.

4.2.5 IMF:n väliraportissa esitetään vaihtoehtona transaktioverolle rahoitustoiminnan veroa, jota perittäisiin tuotoista ja palkkioista. Tämä on yksinkertainen tapa verottaa rahoitustoimintaa. Tärkein ero transaktioveroon nähden on kuitenkin se, että rahoitustoimintaan kohdistuvalla verolla verotettaisiin kaikkia toimia tekemättä eroa lyhyen ja pitkän tähtäimen rahoitustoimien välille. Se olisi vain keino lisätä pankeilta saatavia verotuloja.

4.2.6 Transaktiovero olisi yhtenäisestä verokannasta huolimatta progressiivinen, koska rahoituslaitosten asiakkaat samoin kuin rahoituslaitokset itse tehdessään kauppaa omaan lukuunsa edustavat yhteiskunnan hyvätuloisimpia osia. Vaikka onkin tärkeää keskittyä keinoihin, joilla transaktioverosta voidaan muovata mahdollisimman tehokas väline rahoitusosalalla, on otettava huomioon myös veron vaikutukset. Komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ⁽¹⁸⁾ mukaan innovatiivisilla lähteillä katsotaan usein olevan se etu, että niille saadaan laajempi poliittinen hyväksyntä erityisesti silloin, kun verorasite määrätään sellaisille ryhmille tai aloille, joiden ei tällä hetkellä katsota hoitavan riittävissä määrin osuuttaan verotulojen tuottamisesta.

4.2.7 Euroopan parlamentti pyysi komissiota laatimaan hyvissä ajoin ennen seuraavaa G20-maiden huippukokousta maailmanlaajuisen transaktioveron vaikutusten arvioinnin, jossa tutkitaan sen etuja sekä haittoja. ⁽¹⁹⁾ Vastaavasti ETSK on todennut, että on tutkittava monia transaktioveron teknisiä näkökohtia. Komission laatimassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa ⁽²⁰⁾ ei noudateta kaikkia Euroopan parlamentin ehdotuksia. ETSK haluaa siksi korostaa, että on tehtävä täydellinen vaikutusten arviointi sekä transaktioveroa koskeva virallinen ehdotus.

⁽¹⁸⁾ Commission staff working document: Innovative financing at a global level, SEC(2010) 409 final.

⁽¹⁹⁾ Päätöslauselmaesitys PE432.992v01-00.

⁽²⁰⁾ SEC(2010) 409 final.

5. Rakenne

5.1 Yleinen soveltamisala

5.1.1 Veropohjan olisi katettava kaikki rahoitustoimet eikä vain kansainvälisiä rahoitustoimia. Vaikka puhutaankin ”kai-kista” rahoitustoimista, rajataan verokanta useimmissa laskel-missa joko rahoitustoimityypin tai verotettavan rahoitustoimen arvon mukaan. CEPR:n ja PERL:n tutkimuksessa tarkasteltiin eri veropohjia. WIFO:n tutkimukseen valittiin kaikki vaihtoehdot sisältävä malli.

5.1.2 Yhtenä perusteena verotettavien rahoitustoimien valin-nalle olisi oltava keskittyminen lyhyimmän tähtäimen toimiin. Toisena lähtökohtana on mahdollisimman laaja soveltamisala. Kolmas kysymys koskee sitä, olisiko vero kohdistettava pelkäs-tään kansallisiin vai myös kansainvälisiin markkinoihin.

5.1.3 Verottamalla sekä kansallisia että kansainvälisiä mark-kinoita katettaisiin kaikki rahoitustoimet. Avistakaupat voitaisiin jättää soveltamisalan ulkopuolelle sillä perusteella, että pyritään estämään reaali-talouden vääristyminen.

5.1.4 Osan rahoitustoimista jättäminen veron soveltamisalan ulkopuolelle vaikuttaa rahoitustoimien väliseen kilpailutilantee-seen. Tällaiset vaikutukset ovat suotavia silloin, kun ne rasittavat enemmän lyhyen tähtäimen rahoitustoimilla tehtävää keinotte-lua kuin pitkän tähtäimen rahoitustoimia, joita ei toteuteta kei-nottelutarkoituksessa. Näin itse asiassa tapahtuukin, koska vero kohdistuu ankarimmin usein toistuviin rahoitustoimiin.

5.1.5 On arvosteltu, että ehdotukset, joiden mukaan trans-aktioveron olisi perustuttava rahoitustoimen nimelliseen arvoon, ovat vailla todellisuuspohjaa. Vaihtoehtona transaktioverolle voi-taisiin verottaa niitä rahoituslaitosten tuloja, joita ne todellisuudessa saavat johdannaiskaupoista, eli maksuja, jotka asiakas maksaa rahoituslaitoksen palveluista. Sellaisten rahoitustoimien kehittäminen, joissa käytetään suhteessa BKT:hen määriteltäviä nimellisarvoja, on ETSK:n mielestä kuitenkin hyödyllistä. Näin voidaan osoittaa erityisesti rahoitusmarkkinoilla käytävän kau-pan laajuuden muuttuminen ajan myötä.

5.2 Maantieteellinen soveltamisala

5.2.1 Pitäisikö transaktioveron olla kansallinen, alueellinen (EU:n alueella) vai maailmanlaajuinen? Maailmanlaajuinen vero on epäilemättä paras vaihtoehto. Jos sitä ei voida toteuttaa, olisi parasta valita EU:n laajuinen soveltaminen. Eräiden esimerkkien valossa jopa kansallinen vero olisi mahdollinen, erityisesti maissa, joissa rahoitusala on laaja. Voisi olettaa, että vero vai-kuttaisi huomattavasti siihen, missä kauppaa käydään. Kokemuksen mukaan näin ei kuitenkaan ole. ⁽²¹⁾

5.2.2 Varallisuuteen kohdistuvien verojen käyttöönotto vä-hentää aina varallisuuden arvoa, mutta vaikuttaako se siihen,

missä kauppaa käydään? Erään tutkimuksen mukaan osakkeista ja eräistä joukkovelkakirjoista perittävä Yhdistyneen kuningas-kunnan 0,5 prosentin leimaveron on vähentänyt liikevaihtoa 20 prosenttia, joten sen ei voida katsoa karkottaneen rahoitustoi-mintaa Lontoosta. ⁽²²⁾

5.3 Verokanta

5.3.1 Verokannaksi on ehdotettu 0,1–0,01:tä prosenttia. Ylei-sin ehdotus on 0,05 prosenttia, jota myös ETSK suosittelee maailmanlaajuista järjestelmää varten. Näin matala vero voitai-siin ottaa käyttöön ilman riskiä rahoitusmarkkinoiden toimin-nan vääristymisestä lyhyen tähtäimen rahoitustoimiin kohdis-tuvien vaikutusten vuoksi. Jos transaktiovero otetaan käyttöön eurooppalaisena järjestelmänä, olisi kuitenkin harkittava matala-lampaa verokantaa.

5.3.2 Transaktioverosta saadaan kaksinkertainen hyöty, kun rahoitus-alalla aletaan entistä enemmän uskoa pitkän aikavälin periaatteisiin ja samalla julkiset tulot kasvavat. On kuitenkin myös selvää, että veron suurenemisen myötä myös vaikutus lyhyen aikavälin rahoitustoimiin kasvaa, mikä puolestaan johtaa tulojen vähenemiseen. Verokanta on näin ollen määriteltävä sellaiseksi, että sillä turvataan tasapaino transaktioveron tavoit-teiden eli rahoitusalan toiminnan muuttamisen ja verotulojen välillä.

5.3.3 Kaikissa maissa, joissa jo käytetään vastaavia veroja tai maksuja, niitä on aina peritty vain osasta rahoitustoimia, ei kaikista. Jos niitä perittäisiin kaikista rahoitustoimista, niiden vaikutuksia ei voida etukäteen selvittää tarkasti. Sen vuoksi vero-kanta olisi arvioitava uudelleen esimerkiksi kolmen vuoden ku-luttua, jotta nähtäisiin, pitäisikö sitä nostaa tai laskea.

5.4 Toteutettavuus

5.4.1 Kokonaan toinen kysymys on, kuinka helposti tällaista veroa voidaan käytännössä perä. Useimmat rahoitustoimet, joista ehdotusten mukaan perittäisiin veroa, ovat jo nyt tietoko-nepohjaisia. Veron käyttöönotosta ei siis käytännössä aiheutuisi hallinnollisia, teknisiä eikä taloudellisia kustannuksia. Tähän tar-koitukseen on tietysti kehitettävä erityinen tietokoneohjelma, johon liittyviä testauksia onkin jo toteutettu.

5.4.2 On tutkittava, onko olemassa tai parhaillaan kehitteillä innovatiivisia rahoitustuotteita, joita ei veroteta tai jotka on jopa tahallisesti kehitetty veronkiertotarkoituksessa. Nämä on saatava sisällytettyä veropohjaan.

5.4.3 OTC-kaupalle ei toistaiseksi ole tietokonepohjaisia markkinoita. Asia on valmisteilla EU:n lainsäädäntötyössä. Se, että OTC-kauppa on saatava säänneltyjen markkinoiden piiriin, osoittaa, että sääntely ja transaktioveron kaltaiset verot eivät ole toistensa vaihtoehtoja vaan täydentävät toisiaan.

⁽²¹⁾ Vastaavia veroja on käytössä Etelä-Koreassa, Hongkongissa, Austra-liassa, Taiwanissa ja Intiassa sekä samantyyppisiä veroja Belgiassa, Argentiinassa ja Brasiliassa.

⁽²²⁾ The Institute for Fiscal Studies 2002: *Stamp duty on share transacti-ons: is there a case for change?*, huomautus 89.

6. Vaikutukset

6.1 Lyhyen tähtäimen rahoitustoimien vähentäminen

6.1.1 Koska ei ole käytettävissä tarkkoja arvioita siitä, miten transaktiovero vaikuttaisi lyhyen tähtäimen kaupankäyntiin, on tyydyttävä pelkkiin oletuksiin. Tämä aiheuttaa ongelmia transaktioveroa käsiteltäessä. Veron päätavoitteena olevaa lyhyen tähtäimen rahoitustoimien vähentämistä varten ei siis ole käytettävissä tilastoja. Ainoat käytettävissä olevat tilastolliset arviot koskevat verotulojen mahdollisia määriä.

6.1.2 Transaktioveron vaikutuksiin kuuluu saatujen kokeuksien perusteella maksuvalmiuksien heikentyminen. Mikä siten on maksuvalmiuden paras mahdollinen taso? Olisivatko eri maiden taloudet toimineet paremmin vuosina 1990 tai 2000, jos niiden maksuvalmius olisi ollut erittäin hyvä, kuten vuonna 2007? Vastaako maksuvalmius rahoitustoimien kokonaismäärää? Vastauksen pitäisi olla ei, sillä monet näistä rahoitustoimista perustuvat samoihin arvopapereihin, jolloin rahoitustoimien kokonaisarvo ei vastaa kovinkaan tarkasti ”todellista” maksuvalmiutta. Kun tarkastellaan uudelleen rahoitusalan päätarkoitusta eli rahoituksen välittäjänä toimimista, on tarkoituksenmukaista sovittaa maksuvalmius BKT:n tasoon. On selvää, että maksuvalmiutta olisi vähennettävä vuoden 2007 tasosta, vaikka vähentämisen määrästä ei ole tarkkaa käsitystä.

6.1.3 Koska transaktiovero kohdistuu ankarimmin yleisimpiin rahoitustoimiin, rahoitustoimien määrän vähenemisen lisäksi tapahtunee myös muutoksia lyhyen ja pitkän tähtäimen rahoitustoimien välisessä suhteessa. Yksi peruste transaktioveroa vastaan on se, että se saattaisi vähentää rahoitusmarkkinoiden läpinäkyvyyttä, koska lyhyen tähtäimen rahoitustoimet vähenisivät. Kun otetaan huomioon tällaisten lyhyen tähtäimen rahoitustoimien nykyinen määrä, ei edes mittava vähentäminen poistaisi kaikkia usein toistuvia rahoitustoimia. Ei oikeastaan voida väittää, ettei tämä osa rahoitusalaan olisi ollut läpinäkyvä esimerkiksi vuonna 2000.

6.1.3.1 Kuten WIFO:n tutkimuksessa kuvattiin, johdannaisten lisääntynyt käyttö on johtanut ylilyönteihin sekä lyhyen että pitkän aikavälin hinnoissa. Johdannaisten käytön väheneminen voisi näin ollen johtaa rahoitusmarkkinoiden hintojen parempaan vakauteen eikä päinvastoin, kuten joskus väitetään.

6.1.3.2 Rahoitusmarkkinoilla käytävä kauppa on jakautunut lähes tasan pankkien ja muiden rahoituslaitosten välillä. Lyhyen ja pitkän tähtäimen rahoitustoimien välisestä suhteesta ei ole vastaavia tietoja.

6.2 Julkisten tulojen määrä

6.2.1 WIFO:n tutkimuksessa oletetaan, että verotettavien rahoitustoimien kokonaismäärä laskee 65 prosenttia, jos verokanta on 0,05 prosenttia. Mitä matalampi verokanta, sen vähemmän rahoitustoimien arvioidaan vähenevän ja päinvastoin.

6.2.1.1 Jos transaktioveroa sovellettaisiin vain Yhdistyneessä kuningaskunnassa, se johtaisi kyseisen tutkimuksen mukaan verotuloihin, jotka vastaisivat lähes 7:ää prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan BKT:stä. Saksassa eli EU:n jäsenvaltiossa, jossa on Yhdistyneen kuningaskunnan jälkeen seuraavaksi eniten näitä rahoitustoimia, verotulot olisivat vähän yli 1 prosentti BKT:stä. Jos veroa sovellettaisiin EU:n laajuisesti, verotulot olisivat noin 1,5 prosenttia BKT:stä ja valtaosa niistä kertyisi Yhdistyneen kuningaskunnan rahoitusmarkkinoilta. Jos sitä sovellettaisiin maailmanlaajuisesti, verotulot olisivat noin 1,2 prosenttia maailman BKT:stä.

6.2.2 CEPR:n ja PERI:n tutkimuksen mukaan kaupan väheneminen vaihtelee eri vaihtoehtoissa 25:stä 50 prosenttiin. Jotta luvut olisivat verrattavissa WIFO:n tutkimuksen lukuihin, esitämme vain luvut, jotka koskevat 50 prosentin vähennystä veropohjassa. Tässä tutkimuksessa luvut on jaettu kaupan kohteena olevien erityyppisten varojen mukaisesti. Yhdysvaltain dollareina esitetyt tutkimuksen luvut on muunnettu osuuksiksi Yhdysvaltain BKT:stä.

— Osakkeet 0,75 %

— Joukkovelkakirjat 0,18 %

— Optiot 0,03 %

— Valuuttojen avistakaupat 0,05 %

— Futuurit 0,05 %

— Vaihtosopimukset 0,16 %

— YHTEENSÄ 1,23 %

6.2.3 Näissä kahdessa tutkimuksessa tulokset ovat Euroopan ja Yhdysvaltojen osalta jokseenkin samat. CEPR:n ja PERI:n tutkimuksesta käy myös ilmi, että avistakauppojen osuus kaikista rahoitustoimista on hyvin pieni.

Bryssel 15. heinäkuuta 2010

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Mario SEPI

LIITE

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Keskustelussa hylättiin seuraavat muutosehdotukset, jotka saivat äänestyksessä vähintään neljänneksen annetuista äänistä:

Kohta 1.10 – Sartoriuksen tekemä muutosehdotus 1

Muutetaan kuulumaan seuraavasti:

"1.10 Toinen transaktioveron tavoite on kartuttaa julkisia varoja. Tätä uutta tulonlähdettä voitaisiin käyttää ensisijaisesti rahoittamaan selvitys- tai takuurahastoa, josta maksettaisiin tulevaisuudessa pankkikriisien kustannukset taloudellisen kehityksen tukemiseen tai ilmastopoliittikan rahoittamiseen kehitysmaissa taikka julkisen talouden paineiden keventämiseen. Viimeksi mainittu seikka antaa myös olettaa, että rahoitusala maksaisi takaisin saamiaan julkisia tukia. Pitkällä aikavälillä nämä verotulot merkitsisivät julkisten tulojen uutta lähdettä."

Perustelu

Kaikissa jäsenvaltioissa julkisia varoja ei ole käytetty pankkien pelastamiseen, joten pankit eivät ole olleet rasite julkiselle taloudelle. On kuitenkin suositeltavaa ennaltaehkäistä tulevia kriisejä, ja on selvää, että rahoituslaitosten tulee antaa panoksensa rahastoon, jota käytettäisiin yksinomaan sen takaamiseen, että maksukyvyttömän laitoksen vararikko hoidetaan asianmukaisesti ja ettei se horjuta koko rahoitusjärjestelmän tasapainoa.

Kohta 4.2 – Sartoriuksen tekemä muutosehdotus 4

Poistetaan kolme ensimmäistä virkettä ja korvataan ne uudelleen muotoillun kohdan 1.10 tekstillä.

"4.2 Toinen transaktioveron päätavoite on kartuttaa julkisia varoja. Transaktioverosta voitaisiin saada huomattavia tuloja. Keskusteluissa siitä, mihin tätä uutta tulonlähdettä olisi käytettävä, on tuotu esille muun muassa talouden kehityksen tukeminen tai ilmastopoliittikan rahoittaminen kehitysmaissa taikka finanssikriisin luomien julkisen talouden paineiden keventäminen. Toinen transaktioveron tavoite on kartuttaa julkisia varoja. Tätä uutta tulonlähdettä voitaisiin käyttää ensisijaisesti rahoittamaan selvitys- tai takuurahastoa, josta maksettaisiin tulevaisuudessa pankkikriisien kustannukset. Viimeksi mainittu seikka antaa myös olettaa, että rahoitusala maksaisi takaisin saamiaan julkisia tukia. Pitkällä aikavälillä nämä verotulot merkitsisivät julkisten tulojen uutta lähdettä. EU:ssa viime aikoina käytyjen poliittisten keskustelujen perusteella veroa tullaan todennäköisesti käyttämään julkisen talouden tulonlähteenä."

Perustelu

Sama kuin kohtaa 1.10 koskevan muutosehdotuksen perustelu.

Kohta 4.2.3 – Sartoriuksen tekemä muutosehdotus 5

Lisätään kohdan loppuun tekstiä.

"4.2.3 Tulevaisuudessa transaktiovero olisi kuitenkin katsottava uudeksi yleiseksi tulolähteeksi julkiselle taloudelle. Rahoitusalan verojen korottaminen vaikuttaa erityisen perustellulta, kun otetaan huomioon rahoitusalan suuret tuotot ja se, että rahoituspalveluiden arvonlisäverovapauden vuoksi pankkipalveluiden käyttäjät maksavat kyseisistä palveluista vähemmän veroja kuin useimmista muista palveluista. Tätä uutta tulonlähdettä voitaisiin kuitenkin käyttää ensisijaisesti rahoittamaan selvitys- tai takuurahastoa, josta maksettaisiin tulevaisuudessa pankkikriisien kustannukset."

Perustelu

Julkisten varojen hallinnassa pidetään yleisesti hyväksyttynä asiana, että yritysten välisten liiketoimien verottaminen ei ole suositeltavaa, jos ainoana tavoitteena on varainkeruu, koska sillä voi olla kielteisiä vaikutuksia. On parempi verottaa tulosta, sillä liiketoimien verotuksella on dominoivaikutus, mikä nostaa hintoja. Varainkeruuseen on olemassa tehokkaampia keinoja.

Edellä esitetyistä kolmesta muutosehdotuksesta äänestettiin yhdessä.

Äänestystulos:

Puolesta:	52
Vastaa:	91
Pidätty äänestämästä:	9

Kohta 1.11 – Sartoriuksen tekemä muutosehdotus 2

Poistetaan viimeinen virke.

"1.11 Transaktiovero olisi progressiivinen, koska rahalaitosten asiakkaat samoin kuin rahoituslaitokset itse tehdessään kauppaa omaan lukuunsa edustavat yhteiskunnan hyvätuloisimpia osia. Yleinen näkemys on myös, ettei rahoitusala hoida riittävässä määrin osuuttaan veronmaksussa."

Perustelu

Väite on perusteeton. Rahoitusala osallistuu muiden alojen tavoin veronmaksuun. Mihin alaan esittelijä vertaa rahoitus-alaa? Mitä lukuja voidaan esittää väitteen tueksi?

Äänestystulos:

Puolesta:	65
Vastaan:	102
Pidättyi äänestämästä:	10

Kohta 1.16 – Sartoriuksen tekemä muutosehdotus 3

Lisätään kohdan 1.16 jälkeen uusi kohta.

"1.17 ETSK katsoo, että verolla voi olla kielteisiä vaikutuksia loppukuluttajiin, niin yrityksiin kuin luonnollisiin henkilöihin, kun lainojen kustannukset kasvavat ja säästöjen tuotto pienenee."

Perustelu

Todellisuudessa asia on näin, ja sen tulisi sen vuoksi käydä ilmi lausunnosta. Verolla on kielteinen vaikutus reaalitalouden rahoittamiseen kriittisellä hetkellä.

Äänestystulos:

Puolesta:	62
Vastaan:	116
Pidättyi äänestämästä:	4

Seuraava erityisjaoston lausuntoon kuuluva tekstiosuus jätettiin pois täysistunnossa hyväksytyn muutosehdotuksen vuoksi, mutta sen säilyttäminen sai tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä:

Kohta 5.3.1 – NYBERGIN tekemä muutosehdotus 8

Muutetaan kuulumaan seuraavasti:

"5.3.1 Veroasteeksi on ehdotettu 0,1–0,01 prosenttia. Yleisin ehdotus on 0,05 prosenttia, jota myös ETSK suosittelee maa-ilmanlaajuista järjestelmää varten. Näin matala vero voitaisiin ottaa käyttöön ilman riskiä rahoitusmarkkinoiden toiminnan vääristymisestä lyhyen tähtäimen rahoitustoimiin kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Jos transaktiovero otetaan käyttöön eurooppalaisena järjestelmänä, olisi kuitenkin harkittava matalampaa veroastetta."

Äänestystulos:

Puolesta:	102
Vastaan:	52
Pidättyi äänestämästä:	15